

İlgili Kanun / Madde
6356 S. STK/4,5

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2022/2765

Karar No. 2022/3547

Tarihi: 17.03.2022

●ASIL İŞ YARDIMCI İŞ
●YARDIMCI İŞLERİN ASIL İŞİN GİRDİĞİ
İŞKOLUNA GİRDİĞİNİN KABUL EDİLECEĞİ

ÖZETİ: Diğer taraftan, dosya kapsamında mevcut deliller ve iş müfettişi raporundaki tespitlere göre, dava konusu işyerinde sadece özel güvenlik görevlilerin çalıştığı, bununla birlikte özel güvenlik görevlilerin sadece Turgutlu Belediyesine ait bina ve tesislerin güvenlik hizmetlerini yerine getirdikleri, Turgutlu Belediyesi dışında başkaca bir işyerine hizmet verilmediği anlaşılmaktadır. Bu tespitlere göre (1184376) sicil numaralı işyerinde yürütülen faaliyetlerin niteliği itibarıyla asıl işe yardımcı iş olarak değerlendirilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

6356 sayılı Kanun'un 5 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre "Bir işyerinde yürütülen asıl işe yardımcı işler de, asıl işin girdiği işkolundan sayılır" düzenlemesi yer almaktadır. İşkolları Yönetmeliği'nin 3 üncü maddesi de aynı doğrultudadır.

DAVA: Taraflar arasında görülen dava sonucunda verilen kararın, temyizden incelenmesi davacı vekili tarafından istenilmekle, temyiz talebinin süresinde olduğu anlaşıldı. Dava dosyası için Tetkik Hakimi tarafından düzenlenen rapor dinlendikten sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

Y A R G I T A Y K A R A R I

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili dava dilekçesinde özetle, davalı Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının, 16.01.2020 tarih ve 31010 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2020/3 Karar No'lu işkolu tespit kararının, davalı şirketin 1184376.045 Sosyal Güvenlik Kurumu sicil numaralı işyerinde, belediyeye ait hizmet binalarının özel güvenlik faaliyetlerinin yürütüldüğü, bu nedenle yapılan bu işlerin İşkolları

Yönetmeliğinin 19 sıra numaralı “Savunma ve güvenlik” işkolunda yer aldığı yönündeki kısmının iptaline, 5393 sayılı Belediye Kanunu, 6356 sayılı Kanun, İşkolları Yönetmeliği ve yerleşik yargı içtihatları gereğince, belediye iştiraki olan Turgutlu Belediyesi Personel A.Ş.’ye ait 1184376.045 sicil numaralı işyerinde yürütülen işlerin İşkolları Yönetmeliğinin 20 sıra numaralı “Genel İşler” işkoluna girdiğinin tespitine karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı Cevabının Özeti:

Cevap veren davahalar, davanın reddine karar verilmesini talep etmiştir.

İlk Derece Mahkemesi Kararının Özeti:

Mahkemece, davanın reddine karar verilmiştir.

İstinaf başvurusu:

İlk Derece Mahkemesinin kararına karşı, davacı vekili istinaf başvurusunda bulunmuştur.

Bölge Adliye Mahkemesi Kararının Özeti:

Bölge Adliye Mahkemesince, İlk Derece Mahkemesi kararının usul ve esas yönünden hukuka uygun olduğu gerekçesiyle istinaf başvurusunun esaslan reddine karar verilmiştir.

Temyiz:

Kararı, davacı vekili temyiz etmiştir.

Gerekçe:

Dava, 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun 4 üncü ve 5 inci maddeleri kapsamında işkolu tespitine itiraz istemine ilişkindir.

İşkolu, toplu iş hukukumuzun en önemli kavramlarından. 6356 sayılı Kanun'un 3 üncü maddesinin birinci fıkrası gereğince, sendikalar kuruldukları işkolunda faaliyette bulunurlar. Bu anlamda toplu iş hukukumuzda işkolu esasına göre sendikalaşma ilkesinin kabul edildiği ve işkolu kavramı ile sendikaların hukuki olarak faaliyet sınırının belirlendiği ifade edilebilir.

6356 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesinin birinci fıkrasına göre, işkolları, Kanuna ekli (1) sayılı cetvelde gösterilmiştir. Maddenin ikinci fıkrasına göre ise, bir işyerinde yürütülen asıl işe yardımcı işler de, asıl işin girdiği işkolundan sayılır. Yine aynı maddede, bir işkoluna giren işlerin neler olacağı, işçi ve işveren konfederasyonlarının görüşü alınarak ve uluslararası normlar göz önünde bulundurularak, yönetmelikle düzenleneceği belirtilmiştir.

İşkolu tespiti ve bu tespite karşı dava açma hakkının düzenlendiği 6356 sayılı Kanun'un 5 inci maddesinin birinci fıkrası “Bir işyerinin girdiği işkolunun tespiti Bakanlıkça yapılır. Bakanlık, tespit ile ilgili kararını Resmî Gazete’de yayımlar. Bu tespite karşı ilgililer, kararın yayımından itibaren on beş gün içinde dava açabilir. Mahkeme iki ay içinde kararını verir. (Ek cümle: 12/10/2017- 7036/29 md.) Karar hakkında istinaf yoluna başvurulması hâlinde bölge adliye mahkemesi iki ay içinde

kararını verir. (Değişik cümle: 12/10/2017-7036/29 md.) Bu karara karşı temyiz yoluna başvurulması hâlinde Yargıtay, uyuşmazlığı iki ay içinde kesin olarak karara bağlar.” şeklindedir.

İşkolu kavramı ile çalışma yaşamında benzer nitelikte olan faaliyet türleri gruplandırılmak suretiyle tasnif edilmektedir. Hukukumuzda, bu suretle oluşturulan işkolu sayısı yirmi olarak belirlenmiştir.

İşkolu tespitinde birim olarak işyerinin esas alınacağı normatif düzenlemelerin tartışmasız bir sonucudur. 4857 sayılı İş Kanunu'nun 2 nci maddesinin gerekçesinde, işyeri, teknik bir amaca, diğer bir deyişle mal ve hizmet üretimine yönelik ve değişik unsurlardan meydana gelen bir birim olarak belirtilmiştir. İşyerinin sınırlarının saptanmasında “işyerine bağlı yerler” ile “eklentiler” ve “araçların” bir birim kapsamında oldukları belirtildikten sonra özellikle bir işyerinin mal ve hizmet üretimi için ayrı bir alanı da kullanması halinde bunların tek işyeri mi yoksa birbirinden bağımsız işyerleri mi sayılacağı konusunda “amaçta birlik”, aynı teknik amaca bağlı olarak üretimde bulunma, nitelik yönünden bağlılık ile “yönetimde birlik”, aynı yönetim altında örgütlenmiş olma koşullarının aranacağı düzenlenmiştir.

İşyeri kavramının unsurları da nazara alındığında, teknik amaç doğrultusunda yapılan işin niteliğine göre işkolunun belirlenmesi gerektiği ifade edilebilir. Bununla birlikte, aynı işyerinde farklı nitelikte mal veya hizmet üretimlerinin söz konusu olması durumunda, birden fazla teknik amaç mevcut olabilir. Bu ihtimalde, işyerinde yürütülen faaliyet kapsamındaki ağırlıklı işin niteliğine göre işkolunun tespit edilmesi gerekmektedir (SAHLANAN, Fevzi: Toplu İş Hukuku, İstanbul 2020, s.50; TUNCAY, A. Can/SAVAŞ KUTSAL, Burcu: Toplu İş Hukuku, İstanbul 2019, s.50).

Bu genel açıklamalar ışığında temyiz itirazlarının değerlendirilmesi gerekmektedir.

Somut uyuşmazlıkta; Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından 16/01/2020 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan karar ile “Turgutlu Belediyesi Personel A.Ş.'nin Turgutlu Belediyesinin bir şirketi olduğu, ...1184376.045 SGK sicil no'lu işyerinde Belediyenin hizmet binalarındaki özel güvenlik faaliyetlerinin yerine getirildiği, bu nedenle yürütülen faaliyetlerin İşkolları Yönetmeliği'nin 19 sıra numaralı "Savunma ve güvenlik" işkolunda yer aldığı”na dair işkolu tespit kararı verilmiştir.

Dava konusu işyeri 1184376.045 SGK sicil numaralı işyeridir.

Tespit konusu işyerinin ait olduğu işveren şirketin tek pay sahibinin Turgutlu Belediyesi olduğu ve buna göre şirketin 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 70 inci maddesi kapsamında belediye şirketi olduğu anlaşılmaktadır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 70 inci maddesine göre “Belediye kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usûllere göre şirket kurabilir.”

Diğer taraftan İşkolları Yönetmeliğine göre de “Belediye hizmetleri” 20 sıra numaralı “Genel işler” işkoluna dahildir.

Açıklanan düzenlemeler karşısında belirtmek gerekir ki, belediyelerin görev ve yetkileri kapsamında yer alan faaliyetlerin yürütülmesi durumunda gerek doğrudan belediyeye ait işyerleri gerekse belediye şirketlerine ait işyerlerinin “Genel işler” işkolunda yer aldığı kabulü gerekmektedir.

Diğer taraftan, dosya kapsamında mevcut deliller ve iş müfettişi raporundaki tespitlere göre, dava konusu işyerinde sadece özel güvenlik görevlilerin çalıştığı, bununla birlikte özel güvenlik görevlilerin sadece Turgutlu Belediyesine ait bina ve tesislerin güvenlik hizmetlerini yerine getirdikleri, Turgutlu Belediyesi dışında başkaca bir işyerine hizmet verilmediği anlaşılmaktadır. Bu tespitlere göre (1184376) sicil numaralı işyerinde yürütülen faaliyetlerin niteliği itibariyle asıl işe yardımcı iş olarak değerlendirilmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

6356 sayılı Kanun’un 5 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre “Bir işyerinde yürütülen asıl işe yardımcı işler de, asıl işin girdiği işkolundan sayılır” düzenlemesi yer almaktadır. İşkolları Yönetmeliği’nin 3 üncü maddesi de aynı doğrultudadır.

Bu maddi ve hukuki olgulara göre, belediye şirketi niteliğinde olan Turgutlu Belediyesi Personel A.Ş. işyerleri bakımından asıl işe yardımcı iş niteliğinde faaliyet yürütülen (1184376) sicil numaralı işyerinin de asıl işin dahil olduğu işkolu olan “Genel işler” işkolunda yer aldığı tartışmasızdır.

Belirtilen sebeplerle, 6356 sayılı Kanun'un 5 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca, hükümlerin bozulmak suretiyle ortadan kaldırılması ve aşağıdaki gibi karar verilmesi gerekmiştir.

HÜKÜM: Yukarıda belirtilen nedenlerle;

1-Yukarıda tarih ve sayısı belirtilen İlk Derece Mahkemesi kararı ile Bölge Adliye Mahkemesi kararının BOZULARAK ORTADAN KALDIRILMASINA,

2-Davanın KABULÜ ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından 16/01/2020 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 2020/3 sayılı işkolu tespit kararının “1184376.045 SGK sicil no’lu işyerinde Belediyenin hizmet binalarındaki özel güvenlik faaliyetlerinin yerine getirildiği, bu nedenle yürütülen faaliyetlerin İşkolları Yönetmeliği’nin 19 sıra numaralı "Savunma ve güvenlik" işkolunda yer aldığı”na ilişkin kısmının İPTALİNE,

3-Turgutlu Belediyesi Personel A.Ş. işverenine ait 1184376.045 Sosyal Güvenlik Kurumu sicil no’lu işyerinin İşkolları Yönetmeliğinin 20 sıra numaralı “Genel işler” işkolunda yer aldığı TESPİTİNE,

4-Karar tarihi itibariyle alınması gerekli olan 80,70 TL karar ve ilam harcından, peşin alınan 54,40 TL harcın mahsubu ile bakiye 26,30 TL karar ve ilam harcının davalı Bakanlık harçtan muaf olduğundan diğer davalılardan tahsili ile hazineye irad kaydına, davacı tarafından peşin yatırılan 54,40 TL başvurma harcı ve 54,40 TL peşin harç olmak üzere 108,80 TL harcın davalı Bakanlık harçtan muaf

olduğundan diğer davalılardan müştereken ve müteselsilen alınarak davacıya verilmesine,

5-Davacı vekille temsil edildiğinden, karar tarihinde yürürlükte olan tarife göre 5.100,00 TL vekâlet ücretinin davalılardan müştereken ve müteselsilen alınıp davacıya verilmesine,

6-Davacı tarafından yapılan 1.549,25 TL yargılama giderinin davalılardan müştereken ve müteselsilen alınıp davacıya verilmesine, davalının yaptığı yargılama giderinin üzerinde bırakılmasına,

7-Yatırılan gider avanslarından varsa kullanılmayan bakiyelerinin ilgili tarafa iadesine,

8-Peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine, 17/03/2022 tarihinde oy birliğiyle kesin olarak karar verildi.